

Драгомир Д.В., здобувач вищої освіти

СВО магістр

Форошевська О.Р., здобувач вищої освіти

СВО бакалавр ОПП Облік і оподаткування

Науковий керівник - **Сирцева С.В.**, к.е.н, доцент,

доцент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ DUE DILIGENCE ЯК АУДИТОРСЬКО-КОНСАЛТИНГОВОЇ ПОСЛУГИ

В Україні Due Diligence знаходиться на стадії розвитку. Термін «Due Diligence» використовується, як правило, в контексті злиття або поглинання підприємств для їх вивчення на предмет відповідності економічним або іншим інтересам зацікавлених осіб. Однак міжнародна практика тлумачить вказане поняття більш широко, включаючи до переліку досліджуваних об'єктів окремі сфери бізнесу, професійну діяльність працівника, юридичну обґрунтованість володіння основними фондами тощо [1].

Необхідність проведення процедури Due Diligence в Україні зумовлена виходом вітчизняних підприємств на міжнародні ринки капіталу, актуальністю угод злиття і поглинання компаній, створенням спільних підприємств з підприємствами закордонних країн.

Збільшення попиту на цю послугу найближчим часом можливе, якщо буде збільшення ділової активності в країні (шляхом вакцинації від covid-19, зняття обмежень в Україні й світі загалом). Прогноз МВФ про зростання світової економіки, розблокування великої приватизації й відкриття ринку землі також можуть відіграти вагомий роль у збільшенні попиту на послугу Due Diligence. Адже попит на Due Diligence прямо корелює з активністю бізнесу [2].

Крім того, необхідно приділити особливу увагу розробці нормативно-правових документів, що регулюють проведення процедури Due Diligence на законодавчому рівні. Так, в Україні правові засади аудиту та аудиторської діяльності визначені Законом України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», а також міжнародними стандартами аудиту. Щодо Due Diligence, то в Україні не розроблено жодного нормативного документу, який визначав би основні засади та/або процедури до його проведення. Розробка та затвердження нормативного документу (інструкції, положення) щодо проведення зазначеної процедури сприятиме розвитку системи контролю за якістю її проведення.

В Україні дуже часто трапляються випадки, коли даний вид процедури намагаються провести самостійно безпосередні її учасники, наприклад, під час придбання бізнесу або компанії. Основною причиною таких дій є економія коштів або недовіра до сторонніх консультантів. Однак, такий підхід не завжди виправданий, оскільки Due Diligence мають проводити кваліфіковані фахівці, які зможуть приділити достатньо часу такій роботі: вони не лише проведуть Due Diligence більш оперативним та кваліфікованим, а й, найімовірніше, зможуть

виявити приховану інформацію [3].

Особливої уваги заслуговує забезпечення системи підготовки кадрів для надання цієї послуги. Переважно даний вид послуг надають аудитори, які відповідно до українського законодавства підтвердили високий рівень теоретичних знань та професійну компетентність за такими напрямками визначеними ст. 19 «Атестація аудиторів» Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [4].

Проте, специфіка проведення процедури Due Diligence передбачає також наявність у виконавців (аудиторів, працівників консалтингових компаній) відповідних знань у сфері оцінки бізнесу, страхування та інших знань необхідних для надання даної послуги якими може мати практикуючий аудитор.

Також, слід розвивати співпрацю українських професійних організацій із зарубіжними професійними організаціями з метою надання фахівцям можливості отримання міжнародних сертифікатів, а також залучати до процесу професійного навчання у напрямі «Due Diligence» зарубіжні аудиторські, юридичні та консалтингові компанії.

Необхідно розробити методика оцінки ефективності надання цієї послуги на макро- та мікрорівнях.

У зв'язку з відсутністю на законодавчому рівні будь-якого нормативного документу, який би регулював питання організації та порядку проведення процедури Due Diligence аудиторськими та консалтинговими компаніями, виникає необхідність у розробці такого внутрішньофірмового документу (стандарту). Розробка такого документу та дотримання його основних положень сприятимуть аудиторським та консалтинговим фірмам ефективно надавати даний вид послуг. Даний документ має містити такі основні розділи, як загальні положення (вказується мета, сфера дії положення, визначення основних термінів), суть процедури (повинен містити основні обмеження та припущення, якими повинен керуватися експерт під час проведення Due Diligence, основні цілі та завдання послуги), основні умови проведення процедури, основні вимоги щодо укладання договору на проведення процедури, планування Due Diligence (алгоритм дій робочої групи експертів, форми робочих документів, планів), процедури та докази, підготовка комплексного звіту, додатки (перелік та форми робочих документів, форма загального плану та програми проведення процедури Due Diligence).

Таким чином, забезпечення розвитку процедури Due Diligence в Україні та його проведення на вітчизняних підприємствах дозволить отримати реальну вартість бізнесу, визначити основні ризики його, запропонувати заходи щодо їх зниження і в результаті надати необхідну інформацію інвестору, яка вплине на прийняття ним ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Використання Due Diligence в обґрунтуванні передінвестиційних рішень у секторах національної економіки: колективна монографія. Балджи

М.Д., Добрава Н.В., Карпов В.А. [та ін.]; Одеський національний економічний університет. Одеса : ПромАрт, 2018. 335 с.

2. Груба Р. Про важливість процедури Due Diligence у 2021. URL: <https://www.bdo.ua/uk-ua/blog-2/consulting/may-2021/about-the-importance-of-due-diligence-procedure-in-2021>

3. Кузьменко А. Due Diligence в українських реаліях. *Юрист&Закон*. 2017. №31. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA010661.

4. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 грудня 2017 р. №2258-VIII / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>.

